

Sammanfattande beskrivning av skillnader mellan grundalternativet oförändrad ekonomi, planeringsalternativen minus 3, minus 6 och plus 3 miljarder kronor

(Regeringsbeslut 28, Fö2003/1456/MIL)

(En öppen och en hemlig underbilaga.)

Innehåll

1. Inledning.....	2
2. Planeringsalternativens innebörd från olika utgångspunkter.....	6
2.1 Planeringsalternativet plus 3	6
2.2 Grundalternativet	9
2.3 Planeringsalternativet minus 3	11
2.4 Planeringsalternativet minus 6	13

1. Inledning

Försvarsmaktens förslag till operativa förmågor, funktionernas utveckling samt utformning av insats- och grundorganisation i respektive planeringsalternativ (plus 3 miljarder, grundalternativet, minus 3 miljarder, och minus 6 miljarder) framgår av bilagorna 1-4. Dessa bilagor är omfattande och detaljerade, samt presenterar utformningen av respektive planeringsalternativ i sin helhet. I denna bilaga redovisas en sammanfattning av de avgörande skillnaderna mellan respektive planeringsalternativ i jämförelse med läget i Försvarsmakten 2004.

Redovisningen syftar till att övergripande konkretisera skillnader mellan planeringsalternativen avseende operativ förmåga, insatsorganisationsutveckling, materielutveckling, bedömda konsekvenser för i Sverige verksam försvarsindustri, grundorganisationsutveckling samt möjligheter till framtida anpassning och vidareutveckling.

Mer detaljerade skillnader mellan planeringsalternativen avseende insatsorganisationens utveckling i perioden 2005-2014 framgår av underbilaga 0.1 (hemlig). /0.1

Skillnader mellan planeringsalternativen avseende vissa viktigare materielobjekt framgår av underbilaga 0.2. /0.2

Referensen utgörs av dagens organisation (2004) enligt försvarsbeslut 2001 (FB 01). Det är i detta sammanhang dock väsentligt att beakta att dagens organisation inte är uppfylld enligt ambitionen i FB 01, vilket bl a framgår av Försvarsmaktens årsredovisning för år 2003 (ÅR 2003).

Samtliga planeringsalternativ innebär avsevärda reduceringar i en jämförelse med dagens insatsorganisation och grundorganisation. Oberoende av vilken ekonomisk nivå som kommer att fastställas, måste Försvarsmakten i olika utsträckning samtidigt hantera bl a personalavveckling, beställd och planerad materielutveckling, omstrukturera och lösa förelagda uppgifter.

Samtliga planeringsalternativ bygger på förmåga att hävda den territoriella integriteten som är avvägd relativt det rådande omvärldsläget. I planeringsalternativ minus 3 är dock kapaciteten begränsad att verka i flera geografiska områden samtidigt. Denna begränsning finns i än högre utsträckning i planeringsalternativ minus 6.

Ambitionen att kunna ställa förband och personal till förfogande för internationella insatser har varit ett styrande krav i samtliga planeringsalternativ. I grundalternativet och planeringsalternativ plus 3 ökar förmågan relativt idag avseende såväl volym som kvalitet. I planeringsalternativ minus 3 reduceras volymen, men med en strävan att öka kvaliteten relativt dagens ambition.

I planeringsalternativ plus 3 och i grundalternativet reduceras Försvarets förbandsnumerär med ca 50 procent. I planeringsalternativ minus 6 uppgår förbandsvolymen till endast ca 30 procent av idag. Antalet värnpliktiga som årligen utbildas reduceras drastiskt vilket innebär att värnpliktsvolymen för markstridskrafterna halveras.

På längre sikt innebär strukturen i planeringsalternativ minus 6 utomordentligt begränsade möjligheter att med nuvarande personalförsörjningssystem kunna rekrytera frivilliga och att flexibelt anpassa innehållet i förbandsbidrag för internationella insatser. Genom att hela den årliga värnpliktsvolymen måste utnyttjas som rekryteringsbas för att uppnå avsedd volym i internationell insats bedöms behovet av omskolningsutbildning bli mycket omfattande. Samtidigt måste krav på kvalitet reduceras för att uppnå erforderlig rekryteringsvolym. Möjligheterna att i planeringsalternativ minus 6 uppnå de mål som regeringen angivit kan därmed starkt ifrågasättas.

Givet att förband är insatta i internationella insatser, uppstår i samtliga planeringsalternativ varierande grad av risktagning avseende förmågan att samtidigt kunna möta uppkommen kris på nationell basis (uppgift 3a). Förbandsmassan är i flera avseenden så begränsad att den inte räcker till för att täcka dessa behov samtidigt. Detta förhållande blir påtagligt i planeringsalternativ minus 3. Planeringsalternativ minus 6 medför omfattande risktagning inom flera funktioner och system.

Försvaretsmakten har dels prioriterat förmåga att lösa uppgifterna TI, II och att kunna möta uppkommen kris (uppgift 3a), dels prioriterat att skapa förutsättningar för förnyelse. Förnyelsen uppnås genom bredd i funktioner och förband, samt genom riktade utvecklingsåtgärder (uppgift 4).

Förutsättningar att i ett förändrat omvärldsläge kunna utveckla förmåga att möta väpnade angrepp (uppgift 3b och 4), reduceras kraftigt redan i planeringsalternativ plus 3. Volym och bredd i planeringsalternativ minus 6 når en sådan nivå att förutsättningarna att på sikt kunna utveckla uthålligheten och förmågan att, inom några år, möta väpnat angrepp måste ifrågasättas. Försvaretsmakten sammantagna förmåga i planeringsalternativ minus 6 når en sådan kritisk nivå att möjligheterna att uppfylla de politiska riktlinjerna bedöms ytterst osäkra.

I och med reduceringar av krigsförband och avveckling av 10-15 verksamhetsställen i de olika planeringsalternativen, minskar Försvaretsmakten ständigt gripbara resurser. Därmed reduceras förmågan att över ytan snabbt bistå andra myndigheter vid skyddandet av viktiga samhällsfunktioner och infrastruktur vid hot eller operationer mot civila mål, samt att även i övrigt kunna bidra till samhällets samlade förmåga att hantera svåra påfrestningar.

Försvarsmaktens förutsättningar att lägga större utvecklingsbeställningar minskar redan i planeringsalternativ plus 3 och reduceras i tilltagande grad med krympande anslag. I planeringsalternativ minus 6 är förutsättningarna långsiktigt närmast obefintliga. Inom ramen för de av regeringen efterfrågade planeringsalternativen, bedöms endast ett fåtal prioriterade områden bli föremål för nationella utvecklingsprojekt. Försvarsmakten bedömer att detta kommer att innebära omfattande konsekvenser för i Sverige verksam försvarsindustri.

Ett av Försvarsmaktens största problem under försvarsbeslutsperioden är att anpassa åldersstrukturen inom officersskåren till de nya kraven, d v s öka andelen officerare under 35 år. Samtidigt som personal skall avvecklas, måste Försvarsmakten fortsätta rekryteringen för att säkerställa utbildningskapacitet vid återstående förband och upprätthålla förmåga att bemanna förband för internationella insatser. Arbetsrättsliga lagar och förordningar begränsar möjligheterna att inom försvarsbeslutsperioden åstadkomma en balanserad åldersstruktur. Detta är särskilt tydligt i planeringsalternativen minus 3 och minus 6, där omställningstakten blir utomordentligt påfrestande.

Konsekvenserna av den stora omstruktureringen i främst planeringsalternativen minus 3 och minus 6 påverkar kompetensförsörjning och utbildning allvarligt, vilket bedöms ge återverkningar för verksamheten, såväl nationellt som internationellt, under flera år efter den kommande försvarsbeslutsperioden.

I alla planeringsalternativ måste rekryteringen avbrytas för att övertaligheten över huvud taget skall kunna hanteras. Detta medför i försvarsbeslutsperioden mycket stora begränsningar för förutsättningarna att samtidigt producera krigsförband, kunna attrahera nya sökande till officersyrket, upprätthålla kompetens i organisationen och att rekrytera frivilliga till internationella insatser. Konsekvenserna i planeringsalternativ plus 3, i grundalternativet och i planeringsalternativ minus 3 bedöms som hanterbara, men kräver extraordinära åtgärder.

Däremot bedöms effekterna av den drastiska neddragningen i planeringsalternativ minus 6 innebära effekter, som riskerar att leda till systemkollaps. Försvarsmakten kommer i detta planeringsalternativ att reducera officersskåren med 30 procent i försvarsbeslutsperioden. Samtidigt måste Försvarsmakten införa rekryteringsstopp. Sammantaget riskerar detta att ge så stora effekter att det är mycket osäkert om Försvarsmakten kan svara upp mot de operativa kraven från bl a den internationella verksamheten under försvarsbeslutsperioden och perioden närmast därefter. Försvarsmakten bedömer att omställningen från nuvarande organisation till en organisation enligt planeringsalternativ minus 6 som är långsiktigt fungerande, inte kan genomföras på tre år.

I grundalternativet och planeringsalternativ plus 3 upprätthålls en tillräcklig volym av värnpliktiga och officerare för att medge övningar av sammansatta förband. I planeringsalternativen minus 3 och minus 6 är detta inte möjligt, i stället

återinförs fortsättningsutbildning i syfte att inom given ekonomisk ram upprätthålla förmåga att uppträda i sammansatta förband.

Strävan efter kostnadseffektivitet i planeringen av utbildning på olika plattformar innebär att utrymmet att öka produktionsvolymerna inom olika områden begränsas i alla planeringsalternativ.

I nedanstående tabeller visas personalvolymerna samt grundorganisationsenheter år 2004 samt bedömt läge i de olika planeringsalternativen år 2008.

	FM 2004	+ 3 MDR/GA	-3 MDR	- 6 MDR
YO (individer avlönade av FM)	10 293*	8 864	7987	6 900
YO totalt**	11 593*	9 994	9117	8 000
YO årlig nyrekrytering	450	500	440	400
Reservofficerare (i GRO/II)		220	220	220
Inryckande vpl	15 200	14 000	10 400	8700
Civila (årsarbetskraft)	8 635*	6 483	6147	5 800***
Varav FMLOG		4 019	3 700	-

*) Avser prognosticerad volym 2004-12-31

***) Inkluderar tjänstlediga samt tjänstgörande i utlandsstyrkan och vid andra myndigheter

****) FMLOG reducering ej beräknad

Utbildningsplattformar	FM 2004	+ 3 MDR/GA	-3 MDR	- 6 MDR
Mekaniserad inkl int	7	5-6	5	4 inkl Amf
Kavalleri/jägare	2			
Artilleri	1			
Luftvärn	1	1	1	1
Ingenjör	1	1	1	
Signal/ledning	1	1**	1**	1**
Träng	1	1**	1**	1**
Helikopterflottilj	1	1	1	1
Stridsfartygsflottilj	4	3***	3***	2***
Marinbas	2	1 (H+S) ^A	1 (H+S) ^A	1 (H+S) ^A
Amfibieregemente	2	1	1	0
Flygflottilj	4	3	3	2
Militärhögskola	3	1	1	1
Övrigt	-	-	-	HvSS avv

A) H=huvudbas och S=sidobas

***) Försvarsmaktsgemensamt regemente, målbild

****) Reducerade i förhållande till dagens organisation

2. Planeringsalternativens innebörd från olika utgångspunkter

2.1 Planeringsalternativet plus 3

I förhållande till läget i Försvarsmakten 2004, innebär planeringsalternativet plus 3 följande förändringar:

Förbandsnumerären reduceras med ca 50 procent d v s i samma utsträckning som i grundalternativet. Kapaciteten att hävda den territoriella integriteten reduceras. Beredskapen anpassas till det rådande omvärldsläget och den positiva utvecklingen i närområdet.

Förmågan att genomföra internationella insatser utvecklas under försvarsbeslutsperioden, främst avseende snabbinsats och bredden av förband. Ambitionen i planeringsalternativ plus 3 är att kontinuerligt kunna avdela cirka 1 500 och temporärt ytterligare 500 soldater och sjömän för internationella insatser. Vidare utvecklas förmågan att medverka i fredsframtvingande verksamhet. Detta innebär en ambitionshöjning i både kvalitet och volym jämfört med dagens nivå. Beredskapen för huvuddelen av förbanden sänks från R30 till R90 med hänsyn till begränsningar i nuvarande personalförsörjningssystem och av ekonomiska skäl.

Med hänsyn till reduceringar i organisationen, innebär dock genomförandet av internationella insatser temporär risktagning för hävdandet av den territoriella integriteten¹ (uppgift 1). Förmåga att i nationell ram möta uppkommen kris (uppgift 3a) och samtidigt bidra med förband till internationella insatser (uppgift 2) är begränsad.

Militärdistriktsorganisationen reduceras och MD-gruppernas ansvar för territoriell ledning och samverkan upphör. Därmed reduceras den regionala och lokala förmågan till territoriell ledning. Förmågan att över ytan bevaka och skydda prioriterade totalförsvarsobjekt reduceras väsentligt.

I och med reduceringar av krigsförband och avveckling av 1/3 av utbildningsförbanden, minskar Försvarsmaktens ständigt gripbara resurser. Därmed reduceras förmågan att över ytan snabbt bistå andra myndigheter vid skyddandet av viktiga samhällsfunktioner och infrastruktur vid hot eller operationer mot civila mål, samt att även i övrigt kunna bidra till samhällets samlade förmåga att hantera svåra påfrestningar.

Utgångspunkten för reduceringar inom ramen för detta planeringsalternativ har varit att säkerställa kompetensbredd för framtida behov och utveckling. Detta har medfört minskade förbandsvolymmer av olika slag och i vissa fall avsaknad av redundans i funktioner. Inom vissa funktioner är numerären så begränsad att möj-

¹ Främst gäller detta vid insats med sjö- och luftstridskrafter

ligheterna att utnyttja systemens flerfunktionsförmåga begränsas. En väsentlig förändring redan i planeringsalternativ plus 3 i förhållande till dagens organisation, är att basen för att i ett förändrat omvärldsläge kunna utveckla förmåga att möta väpnat angrepp reduceras drastiskt.

Den sammantagna operativa förmågan i den kvarvarande organisationen stärks dock i kvalitativ bemärkelse, i såväl försvarsbeslutsperioden som i planeringsperioden som helhet. Inledningsvis sker detta genom utbildningssatsningar riktade främst mot internationella insatser och fortsatt utveckling av interoperabilitet.

I perioden 2008-14 tillförs nya verkansdelar för precisionsbekämpning och ett antal nya system och plattformar. Dessa integreras efterhand med stöd av nätverksatsningar. Med integrerade krigsförband ökar den operativa effekten av den enskilda plattformen, och den totala förmågan i alla uppgifter stärks.

I relation till nuvarande planering, avdelas i perioden 2008-2014 ytterligare medel för förnyelse, bland annat genom demonstratorprojekt och riktade utvecklingsatsningar. Ambitionen är att snabbare kunna implementera resultaten i syfte att mer flexibelt kunna höja insatsförmågan i efterfrågade funktioner.

Ambitionshöjningar inom ledningssystemutveckling och informationshantering, relativt andra utvecklingsområden, ökar möjligheterna att fortsätta utvecklingen av ett nätverksbaserat försvar i planeringsperioden.

Ytterligare nyutveckling genomförs inom såväl försvarsbeslutsperioden som i målbildsperspektivet. Försvarsmakten bedömer att prioriterade starka nationella nischer kommer att bli föremål för utvecklingsprojekt.

Planerad vidareutveckling omfattar ett flertal materielsystem och inriktas ett nätverksbaserat försvar, interoperabilitetshöjande åtgärder och tillgänglighet. Resurser inplaneras för såväl vidareutveckling och internationell anpassning av kvarvarande befintlig materiel som utveckling av ny materiel och vidmakthållande av idag befintliga materielsystem.

Försvarsmakten bedömer att planerad utveckling skapar förutsättningar för i Sverige verksam försvarsindustri i ett internationellt perspektiv. Bland annat påverkas förutsättningarna till internationella samarbeten positivt genom att antalet möjliga samarbetsprojekt ökar. Försvarsindustrin kommer framöver att ha en bred kompetens att i internationellt samarbete utveckla och producera materiel för Försvarsmaktens framtida behov, inom ett antal nischer. För övriga områden kommer direktanskaffning att ske.

Antalet krigsförband i planeringsalternativ plus 3 ger förutsättningar att på sikt genomföra kvalitativa övningar och förmågan att utveckla ledningsmetoder för större förband kan tillgodoses på en acceptabel nivå. Ett fåtal typer av krigsförband är antalsmässigt på en nivå där förutsättningarna för att nationellt och kost-

nadseffektivt kunna vidmakthålla kompetenser och utveckla förbanden är begränsade.

Vad avser grundorganisationens storlek och utformning skiljer sig inte planeringsalternativet volymmässigt från grundalternativet. Däremot sker ökad satsning på utbildning och kompetensutveckling, i syfte att öka allsidigheten och förmågan i internationella insatser. Effekterna av omstruktureringen är stora, men bedöms hanterbara, eftersom rekryteringen kan fortsätta under hela perioden.

Det personalavvecklingsbehov som blir följderna av den minskade grundorganisationen innebär att rekryteringen måste ställas in under ett år (alternativt begränsas under två år) även om avvecklingsverktyg (yrkesväxling, avgångsvederlag och särskild pension, SP) får tillämpas.

Närmare 2000 officerare blir övertaliga och en stor del av kvarvarande personal tvingas byta arbetsplats eller arbetsuppgifter till följd av omstrukturering. Mot bakgrund av detta innebär det stora påfrestningar på organisationen att, i försvarsbeslutsperioden, samtidigt producera krigsförband, kunna attrahera nya sökanden till officersyrket, upprätthålla kompetens i organisationen och rekrytera frivilliga till internationella insatser.

2.2 Grundalternativet

I förhållande till läget i Försvarmakten 2004, innebär grundalternativet följande förändringar:

Förbandsnumerären reduceras med ca 50 procent. Kapaciteten att hävda den territoriella integriteten reduceras. Beredskapen anpassas till det rådande omvärldsläget och den positiva utvecklingen i närområdet.

Förmågan att genomföra internationella insatser utvecklas under försvarsbeslutsperioden, främst avseende snabbinsats och bredden av förband. Ambitionen i grundalternativet är att kontinuerligt kunna avdela cirka 1 500 och temporärt ytterligare 500 soldater och sjömän för internationella insatser. Vidare utvecklas förmågan att medverka i fredsframtvingande verksamhet. Detta innebär en ambitionshöjning i både kvalitet och volym jämfört med dagens nivå. Beredskapen för huvuddelen av förbanden sänks från R30 till R90 med hänsyn till begränsningar i nuvarande personalförsörjningssystem och av ekonomiska skäl.

Med hänsyn till reduceringar i organisationen, innebär dock genomförandet av internationella insatser temporär risktagning för hävdandet av den territoriella integriteten² (uppgift 1). Förmåga att i nationell ram möta uppkommen kris (uppgift 3a) och samtidigt bidra med förband till internationella insatser (uppgift 2) är begränsad.

Militärdistriktsorganisationen reduceras och MD-gruppernas ansvar för territoriell ledning och samverkan upphör. Därmed reduceras den regionala och lokala förmågan till territoriell ledning. Förmågan att över ytan bevaka och skydda prioriterade totalförsvarsobjekt reduceras väsentligt.

I och med reduceringar av krigsförband och avveckling av 1/3 av utbildningsförbanden, minskar Försvarmaktens ständigt gripbara resurser. Därmed reduceras förmågan att över ytan snabbt bistå andra myndigheter vid skyddandet av viktiga samhällsfunktioner och infrastruktur vid hot eller operationer mot civila mål, samt att även i övrigt kunna bidra till samhällets samlade förmåga att hantera svåra påfrestningar.

Utgångspunkten för reduceringar inom ramen för grundalternativet har varit att säkerställa kompetensbredd för framtida behov och utveckling. Detta har medfört minskade förbandsvolymmer av olika slag och i vissa fall avsaknad av redundans i funktioner. Inom vissa funktioner är numerären så begränsad att möjligheterna att utnyttja systemens flerfunktionsförmåga begränsas. En väsentlig förändring i grundalternativet i förhållande till dagens organisation är att basen för att i ett förändrat omvärldsläge utveckla förmåga att kunna möta väpnat angrepp reduceras drastiskt.

² Främst gäller detta vid insats med sjö- och luftstridskrafter

I grundalternativet kan huvuddelen av idag planerad genomföras, dock har flera projekt minskats i försvarsbeslutsperioden eller helt förskjutits till senare delen av målbildsperspektivet.

Förnyelsen sker främst i perioden 2008-2014. Den inriktas främst mot centrala områden inom ramen för utvecklingen av ett nätverksbaserat försvar (NBF) och omfattar ledning, underrättelse/information och systemintegration, intra- och interoperabilitet i förband och system samt förmåga till långräckviddig precisionsbekämpning. En viktig milstolpe i utvecklingen av NBF utgörs av systemdemonstrator DEMO 05/06. Anskaffning av nya plattformar senareläggs i huvudsak till efter 2014 till förmån för nätverkssatsningar.

Försvarsmakten bedömer att planerad utveckling i grundalternativet skapar vissa förutsättningar för i Sverige verksam försvarsindustri i ett internationellt perspektiv, eftersom det finns ett antal utvecklingsprojekt som avses att bedrivas i internationellt samarbete. Försvarsindustrin kommer under de närmaste åren att ha en bred kompetens att i internationellt samarbete medverka i utveckling och produktion för Försvarsmaktens behov, inom valda nischer. Det är Försvarsmaktens bedömning att en betydande del av den framtida behovstäckning därmed kan ske i internationellt samarbete där i Sverige verksam försvarsindustri kan delta.

Antalet krigsförband i grundalternativet ger förutsättningar att på sikt genomföra kvalitativa övningar och förmågan att utveckla ledningsmetoder för större förband, kan tillgodoses på en acceptabel nivå. Ett fåtal typer av krigsförband är antalsmässigt på en nivå där förutsättningarna för att nationellt och kostnadseffektivt kunna vidmakthålla kompetenser och utveckla förbanden är begränsade.

Det personalavvecklingsbehov som blir följderna av den minskade grundorganisationen innebär att rekryteringen måste ställas in under ett år (alternativt begränsas under två år) även om avvecklingsverktyg (yrkesväxling, avgångsvederlag och särskild pension, SP) får tillämpas.

Närmare 2000 officerare blir övertaliga och en stor del av kvarvarande personal tvingas byta arbetsplats eller arbetsuppgifter till följd av omstrukturering. Mot bakgrund av detta innebär det stora påfrestningar på organisationen att, i försvarsbeslutsperioden, samtidigt producera krigsförband, kunna attrahera nya sökanden till officersyrket, upprätthålla kompetens i organisationen och rekrytera frivilliga till internationella insatser.

2.3 Planeringsalternativet minus 3

I förhållande läget i Försvarsmakten 2004, innebär planeringsalternativet minus 3 följande förändringar:

Kapaciteten att hävda den territoriella integriteten reduceras, beredskapen anpassas till det rådande omvärldsläget och den positiva utvecklingen i närområdet.

Inom ramen för internationella insatser vidmakthålls volymen kontinuerligt insatta förband till cirka 1 000 soldater och sjömän ur samtliga funktioner. Försvarsmakten kan härutöver temporärt avdela ytterligare 500 soldater och sjömän. Genomförande av internationella insatser innebär risktagning avseende att hävda territoriell integritet.

Militärdistriktsorganisationen reduceras och MD-gruppernas ansvar för territoriell ledning och samverkan upphör. Därmed reduceras den regionala och lokala förmågan till territoriell ledning. Förmågan att över ytan bevaka och skydda prioriterade totalförsvarsobjekt reduceras väsentligt.

Antalet utbildningsförband reduceras med 1/3. Sålunda minskar Försvarsmaktens förmåga att över ytan snabbt bistå andra myndigheter vid skyddandet av viktiga samhällsfunktioner och infrastruktur vid hot eller operationer mot civila mål, samt att även i övrigt kunna bidra till samhällets samlade förmåga att hantera svåra påfrestningar.

Förmåga att i nationell ram möta uppkommen kris (uppgift 3a) och samtidigt bidra med förband till internationella insatser (uppgift 2) innebär risktagning. Numerären och uthålligheten i flera funktioner är så begränsade att möjligheterna att utnyttja systemens inneboende flerfunktionsförmåga inom andra arenor, i praktiken försvinner.

Basen för att i ett förändrat omvärldsläge utveckla förmåga att kunna möta väpnat angrepp (uppgift 3b och 4) reduceras i mycket stor omfattning.

Takten i den materiella förnyelsen reduceras och förskjuts bortom försvarsbeslutsperioden, vilket bl a påverkar införandet av det nätverksbaserade försvaret.

Vissa resurser för såväl vidareutveckling och internationell anpassning av befintlig materiel, som utveckling av ny materiel, omprioriteras till livstidsförlängande åtgärder och vidmakthållande av idag befintliga materielsystem. Anskaffning av nya verkansdelar begränsas och senareläggs. Utvecklingen av nya plattformar förskjuts på framtiden (2015--). Planerad vidareutveckling omfattar ett begränsat antal materielsystem. Ekonomiska medel för forskning och teknikutveckling reduceras. Sammantaget innebär denna planering minskad flexibilitet att möta nya krav.

Försvarsmakten bedömer att vissa senareläggningar av planerad utveckling leder till konsekvenser för i Sverige verksam försvarsindustri. I förlängningen innebär detta att försvarsindustrins kompetens att utveckla och producera materiel inom flera nischer för Försvarsmaktens framtida behov utarmas eller försvinner. Det är Försvarsmaktens bedömning att viss framtida behovstäckning därmed måste ske genom direktanskaffning på internationella marknaden, eller genom deltagande i internationella samarbetsprojekt med ett mindre kvalificerat svenskt bidrag.

Flera typer av krigsförband är antalsmässigt på en nivå där förutsättningarna för att nationellt och kostnadseffektivt kunna vidmakthålla kompetenser och utveckla förbanden är begränsade.

Planeringsalternativet innebär stora reduceringar av värnpliktiga. Detta medför att vidmakthållande av erforderliga kompetenser försvåras. För att kompensera detta införs fortsättningsutbildning. Trots detta uppstår svårigheter att personalförsörja utlandsstyrkan och övriga internationella uppgifter med rätt kompetenser.

Antalet utbildningsförband reduceras planeringsalternativ minus 3 med 1/3 i förhållande till 2004. Denna reducering, i kombination med den minskade värnpliktsvolymen och rekryteringsstopp, leder till lägre kvantitativ och kvalitativ förmåga att producera förband till internationell tjänst.

Det personalavvecklingsbehov som blir följderna av den minskade grundorganisationen innebär att två års rekryteringsstopp måste införas, även om avvecklingsverktyg (yrkesväxling, avgångsvederlag och särskild pension, SP) får tillämpas. Utan SP erfordras uppsägning av yrkesofficerare.

Närmare 2 500 officerare blir övertaliga och en stor del av kvarvarande personal tvingas byta arbetsplats eller arbetsuppgifter till följd av omstrukturering. Mot bakgrund av detta innebär det mycket stora påfrestningar på organisationen att, i försvarsbeslutsperioden, samtidigt producera krigsförband, kunna attrahera nya sökanden till officersyrket, upprätthålla kompetens i organisationen och rekrytera frivilliga till internationella insatser.

2.4 Planeringsalternativet minus 6

I förhållande till läget i Försvarsmakten 2004, innebär planeringsalternativet minus 6 följande förändringar:

Funktioner avvecklas och förbanden reduceras till en nivå om ca 30 procent relativt läget 2004. Detta innebär bl a att tydliga begränsningar uppstår i förmåga och uthållighet i de närtida uppgifterna att hävda den territoriella integriteten (uppgift 1), bidra till fred och säkerhet i omvärlden (uppgift 2), samt att kunna möta uppkommen kris (uppgift 3a).

Militärdistriktsorganisationen och hemvärnet avvecklas. Därmed reduceras i stor omfattning den regionala och lokala förmågan till territoriell ledning. Förmågan att över ytan bevaka och skydda prioriterade totalförsvarsobjekt reduceras väsentligt.

Antalet utbildningsförband reduceras med mer än hälften av vad som finns idag. Sålunda minskar Försvarsmaktens förmåga avsevärt att över ytan snabbt bistå andra myndigheter vid skyddandet av viktiga samhällsfunktioner och infrastruktur vid hot eller operationer mot civila mål, samt att även i övrigt kunna bidra till samhällets samlade förmåga att hantera svåra påfrestningar.

Inom ramen för internationella insatser, reduceras målsättningen beträffande volymen insatta förband till att motsvara dagens nivå. Det är dock mycket tveksamt om Försvarsmakten med den låga årliga värnpliktsutbildningen kan nå dessa ambitioner inom ramen för nuvarande personalförsörjningssystem. Graden av temporär risktagning avseende att hävda territoriell integritet är påtaglig vid genomförande av internationella insatser.

Försvarsmaktens förmåga att i nationell ram möta uppkommen kris (uppgift 3a) reduceras påtagligt. Förbandsnumerären är i flera avseenden så begränsad att respektive förband måste inriktas mot huvuduppgiften och medger i praktiken inga möjligheter att utnyttja systemens inneboende flerfunktionsförmåga att verka inom andra arenor. Förutsättningarna att samtidigt bidra med förband i internationella insatser ifrågasätts i detta planeringsalternativ.

Basen för att i ett förändrat omvärldsläge utveckla förmåga att kunna möta väpnat angrepp når i planeringsalternativ minus 6 en nivå där möjligheterna reduceras drastiskt. Förutsättningarna att på sikt kunna upprätta erforderliga förmågor inom några år bedöms, även med betydande ekonomiskt tillskott, mycket begränsade.

Takten i den planerade materiella förnyelsen sänks drastiskt, vilket innebär att bl a den planerade utvecklingen och införandet av det nätverksbaserade försvaret förskjuts mot planeringsperiodens slut. Konceptet NBF i en genomgripande form kan inte inrymmas i detta planeringsalternativ.

Planerad vidareutveckling omfattar ett starkt begränsat antal materielsystem och inriktas mot interoperabilitetshöjande åtgärder. Resurser för såväl vidareutveckling och internationell anpassning av befintlig materiel, som utveckling av ny materiel omprioriteras till livstidsförlängande åtgärder och vidmakthållande av idag befintliga materielsystem. Medlen för forskning och teknikutveckling reduceras.

Försvarsmakten bedömer att senareläggningar och borttagande av planerad utveckling leder till allvarliga konsekvenser för i Sverige verksam försvarsindustri. I förlängningen innebär detta att omfattningen av möjliga försvarsindustriella nischer blir liten och att betydande delar försvarsindustrins kompetens att utveckla, producera och vidmakthålla materiel för Försvarsmaktens nutida såväl som framtida behov utarmas eller försvinner. Det är Försvarsmaktens bedömning att stora delar av det framtida behovet av anskaffning, vidmakthållande och utveckling därmed måste ske genom upphandling på den internationella marknaden, eller genom deltagande i internationella samarbetsprojekt med ett mindre kvalificerat svenskt bidrag.

Flera av krigsförbanden är antalsmässigt på en nivå där förutsättningarna för att nationellt och kostnadseffektivt kunna vidmakthålla kompetenser och utveckla förbanden är starkt begränsade.

Planeringsalternativet innebär en halvering av värnpliktsvolymen för markstridsförbanden. Detta medför att vidmakthållande av erforderliga kompetenser inte är möjligt på sikt. För att kompensera den begränsade värnpliktsvolymen införs fortsättningsutbildning. Försvarsmaktens möjligheter att med dagens ambition personalförsörja utlandsstyrkan och övriga internationella uppgifter med rätt kompetenser, kan starkt ifrågasättas.

Antalet utbildningsplattformar reduceras i detta planeringsalternativ med drygt hälften i förhållande till läget 2004.

Denna reduktion, i kombination med den minskade värnpliktsvolymen uppsägning av yrkesofficerare och rekryteringsstopp, leder till väsentligt lägre kvantitativ och kvalitativ förmåga att producera förband till internationell tjänst. I planeringsalternativet avvecklas förmågor och kompetenser samt hela eller delar av vissa förbandstyper.

Det personalavvecklingsbehov som blir följderna av den minskade grundorganisationen innebär att minst två års rekryteringsstopp och uppsägning av yrkesofficerare måste genomföras, även om avvecklingsverktyg (yrkesväxling, avgångsvederlag och särskild pension, SP) får tillämpas.

Försvarsmakten kommer i detta planeringsalternativ att reducera officerskåren med mer än 3 500 (ca 30 procent) i försvarsbeslutsperioden. Samtidigt måste Försvarsmakten införa rekryteringsstopp. Mot bakgrund av detta innebär det mycket stora påfrestningar på organisationen att, i försvarsbeslutsperioden, samtidigt producera krigsförband, kunna attrahera nya sökanden till officersyrket, upprätthålla kompetens i organisationen och rekrytera frivilliga till internationella insatser. Sammantaget riskerar detta att ge så stora effekter att det är mycket osäkert om Försvarsmakten kan svara upp mot de operativa kraven från bl a den internationella verksamheten under försvarsbeslutsperioden och perioden närmast därefter. Försvarsmakten bedömer att omställningen från nuvarande organisation till en organisation enligt planeringsalternativ minus 6 som är långsiktigt fungerande, inte kan genomföras på tre år.

Skillnader mellan de olika planeringsalternativen (+3, GA, -3 och -6) avseende vissa viktigare materielobjekt

Syftet med sammanställningen nedan är att ge en översiktlig jämförelse mellan de fyra planeringsalternativen vad avser läget i materielplan för vissa viktigare materielobjekt i perioden 2005-2014.

Referens utgörs av den långsiktiga materielplan (LMP), som redovisades i Försvarsmaktens budgetunderlag för år 2004 (BU 04, underbilaga 17.1, H 23 383:80300, 2003-02-28).

Förklaring till symboler och förkortningar i tabellen:

<i>Symbol</i>	<i>LMP-kolumnen</i>	<i>Symbol</i>	<i>Kolumnerna Alt +3, GA, Alt -3, Alt -6</i>
✓	Objektet inplanerat i LMP	∅	Objektet ej inplanerat
∅	Objektet ej inplanerat i LMP	=	Objektet inplanerat med samma ambition som i LMP
		+	Objektet inplanerat med högre ambition än i LMP
		-	Objektet inplanerat med lägre ambition än i LMP
		A	Objektet avvecklas
		a	Objektet delavvecklas
		D	Objektet genomförs som demonstrator

OBJEKT PER FUNKTION	LMP	Alt +3	GA	Alt -3	Alt -6	Anmärkning
Ledning						
Utveckling mot ett nätverksbaserat försvarskoncept (Ledsyst T)	✓	=	=	=	-	Demo 05/06 förskjuts till 2009-2010 i alternativ -6.
Informationshantering						
Ledningssystemets infrastruktur	✓	=	=	-	-	Avser FTN.
Utveckling och anskaffning av flygburen radar för upptäckt av markmål (CARABAS)	∅	+	+	∅	∅	
Utveckling av obemannad luftfarkost (UAV VTOL)	∅	+	-	∅	∅	Operativ 2011 i alternativ +3, senare i GA.
AESA-radar	∅	+	+	+	∅	Operativ 2014 i alternativ +3, senare i övriga alternativ.
FSR 890	✓	=	=	=	A	
Underrättelse- och säkerhetstjänst						
Anskaffning av materiel för underrättelseförband	∅	+	+	∅	∅	
Obemannad flygfarkost UAV snabb/UCAV	∅	+	+	+	+	
Utveckling av ubåt VIKING	✓	=	=	=	∅	Projektet avbryts i alternativ -6.
Ubåt typ Gotland	✓	=	=	a	=	I alternativ -3 behålls av rationalitetsskäl två ubåt typ Södermanland och två ubåt typ Södermanland.
Ubåt typ Södermanland	✓	=	=	=	A	

OBJEKT PER FUNKTION	LMP	Alt +3	GA	Alt -3	Alt -6	Anmärkning
Verkan mot markmål						
Utveckling och anskaffning av raketartilleri	∅	+	∅	∅	∅	
Utveckling och anskaffning av materiel till lätt markmålsbekämpningsenhet	∅	+	D	D	∅	
Vidareutveckling av långräckviddig bekämpningsförmåga (RBS 15/KEPD)	✓	=	=	∅	∅	Avser evolutionär utveckling av dagens RBS 15.
Vidareutveckling och anskaffning av artillerisystemet 77BD	✓	-	-	-	-	Operativ 2008 alternativ +3, senare i övriga alternativ.
Stridsvagn 122	✓	=	=	=	A	
Stridsfordon 90 mod	✓	+	=	=	∅	
Fortsatt utveckling och anskaffning av nytt pansarskott	✓	=	=	=	-	Direktanskaffning i alternativ -6.
Fortsatt utveckling och anskaffning av ny splitterskyddad enhetsplattform	✓	=	=	=	-	Direktanskaffning i alternativ -6, Utveckling/anskaffning av SEP i övriga alternativ.
Soldatsystem MARKUS	✓	=	=	-	-	Vissa utvalda förband i alternativ -3 och alternativ -6.
Verkan mot sjömål						
Modifiering och vidmakthållande av fartyg för ökad tillgänglighet	✓	=	∅	∅	∅	
Utveckling av en typ av ytstridsfartyg (YS NY)	✓	=	=	=	∅	
Halvtidsmodernisering korvett typ Göteborg	✓	=	=	-	∅	Två fartyg avvecklas i alternativ -3.
Minröjningsfartyg av typ Landsort	✓	a	a	a	a	Ett fartyg avvecklas i alla alternativ.
Utveckling och anskaffning av sjögående obemannat autonomt sensor- och minröjningssystem (ROSSS)	✓	=	=	∅	∅	
HTM Amfibiebataljon	✓	=	=	-	∅	
Stridsbåt 90	✓	=	=	a	A	
Robot 17	✓	=	=	a	A	Delar av beståndet genomgår säkerhetsmodifiering.
Verkan mot luftmål						
JA 37/AJS 37/SK 37 E	✓	A	A	A	A	
JAS 39A	✓	-	a	a	A	Avvecklingens omfattning i alternativ -6 beror på utbildningsorganisationens behov.
Anpassning JAS 39 radar	✓	-	-	-	∅	
Bas- och strilmateriel	✓	-	-	-	-	
REMO RBS 97	✓	=	=	=	-	
REMO RBS 70	✓	+	+	+	∅	
RBS 23 (BAMSE)	✓	=	=	=	D	

OBJEKT PER FUNKTION	LMP	Alt +3	GA	Alt -3	Alt -6	Anmärkning
Verkan på informationsarenan						
Utveckling och anskaffning av materiel för PSYOPS förband	∅	+	+	+	∅	Endast utveckling sent i perioden i alternativ -3.
Sensorer, offensiv störutrustning, och motmedel för JAS 39	✓	-	-	∅	∅	
Utveckling av materiel för IT-försvarsförband	✓	=	=	=	D	
Skydd						
Åtgärder för ökad skyddsförmåga för stridsfordon (VMS)	✓	=	=	∅	∅	
Utveckling och anskaffning av materiel som ökar skyddsförmågan för förband i internationell miljö (Farb)	✓	=	=	∅	∅	
Logistik						
HMS Carlskrona	✓	-	-	-	-	Avvecklas som lednings-/minfartyg och övergår till lagfartyg för minröjlag i alternativen -3 och -6.
Skydd						
Åtgärder för ökad skyddsförmåga för stridsfordon (VMS)	✓	=	=	∅	∅	
Utveckling och anskaffning av materiel som ökar skyddsförmågan för förband i internationell miljö (Farb)	✓	=	=	∅	∅	
Strategisk rörlighet						
Bromateriel	✓	=	=	=	A	